

Riktlinjer för arbete mot diskriminering och kränkande behandling

Inledning

Varje kommun har enligt skollagen¹ och diskrimineringslagen² en skyldighet att skydda barn och elever mot kränkningar. I framtagna riktlinjer för arbete mot diskriminering och kränkande behandling beskrivs Värmdö kommuns övergripande arbete för åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling samt vilket ansvar som åligger utbildningsnämnden, central förvaltning samt rektor/förskolechef.

Kommunens riktlinjer för arbete med åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling utgår från Skolverkets allmänna råd *Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling*.³

Vad är diskriminering och kränkande behandling?

Kränkningar av barn och elevers värdighet kan förekomma i form av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskriminering innebär att ett barn eller en elev missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning.⁴

Kränkande behandling är ett uppträdande som, utan samband med en diskrimineringsgrund i diskrimineringslagen, kränker ett barns eller en elevs värdighet.

¹ Skollagen, 6 kap (2010:800)

² Diskrimineringslagen, 3 kap (2009:567)

³ SKOLFS 2012:10

⁴ Skolverket *Diskriminering och trakasserier*

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

Ibland kan det vara svårt att avgöra vad som är kränkande behandling men skollagen anger att det företrädesvis är barnets eller elevens upplevelse av att ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering i samband med verksamheten som ska vara vägledande vid bedömningen.

En mer utförlig beskrivning av begreppen *diskriminering*, *trakasserier* eller *kränkande behandling* återfinns i Skolverkets allmänna råd.⁵

Plan för arbete mot diskriminering och kränkande behandling i Värmdö kommun

Varje enhet har ett ansvar för att upprätta en plan för arbete mot diskriminering och kränkande behandling som är anpassade efter förutsättningarna i den egna verksamheten. En plan sådan plan ska i Värmdö kommun innehålla följande delar:

- konkreta mål som utgår från slutsatser av kartläggningar av risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling och beskrivningar av de insatser som ska genomföras under året för att skapa en trygg förskole- och skolmiljö och för att förstärka respekten för allas lika värde.
- ansvarsfördelning för utförandet av de främjande och förebyggande insatserna.
- beskrivning av hur insatserna för att främja likabehandling och de förebyggande insatserna mot trakasserier och kränkande behandling ska följas upp och utvärderas.
- rutiner för hur barn, elever och deras vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.
- rutiner för hur personalens respektive förskolechefens och rektorns anmälningskyldighet ska fullgöras.
- rutiner för hur diskriminering, trakasserier och kränkande behandling ska utredas, åtgärdas och dokumenteras. I rutinerna ska enhetens ansvarsfördelning framgå.

⁵ SKOLFS 2012:10

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

- en beskrivning av hur barn och elever ska medverka och har medverkat i det främjande förebyggande arbetet.

Främjande och förebyggande arbete i Värmdö kommun

Det främjande och förebyggande arbetet syftar till att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för alla barn/elever som deltar i verksamheten. Det främjande och förebyggande arbetet planeras varje läsår i en plan för arbete mot diskriminering och kränkande behandling. Det främjande och förebyggande arbetet utvärderas och det resultatet ligger till grund för upprättandet av nästa läsårs plan. Huvudmannen utvärderar på årsbasis enheternas planer i syfte att säkerställa att planerna uppfyller Skolverkets allmänna råd.

Anmälan av kränkande behandling i Värmdö kommun

Enligt skollagen har samtlig personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för diskriminering eller kränkande behandling i samband med verksamheten skyldighet att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn.

En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Anmälningsskyldigheten på förskolan och på gymnasiet fullgörs genom anmälan på särskild blankett till registrator för förskola och gymnasium. Anmälningsskyldigheten på grundskolan fullgörs genom anmälan via ett webbaserat anmälnings- och Utredningsverktyg, DF Respons.

Utredning av kränkande behandling i Värmdö kommun

Enligt skollagen är huvudmannen, i Värmdö kommun delegerat till förskolechef och rektor, skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Vårdnadshavare till berörda barn eller elever ska alltid informeras om att en kränkning har ägt rum.

Utredningens omfattning och metod måste anpassas till varje enskilt fall. Ibland kan det vara tillräckligt att genom några frågor få händelsen klarlagd. En sådan enkel

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

utredning kan dock bara anses tillräcklig om händelsen varit bagatellartad och situationen därefter är upplärd. I andra fall kan utredningsskyldigheten bli mer långtgående och omfatta fler barn eller elever samt personal. En sådan utredning kan t.ex. omfatta observationer, dokumentstudier, samt i vissa fall att personal med specifik kompetens, t.ex. skolkurator eller skolpsykolog, arbetar med ärendet eller konsulteras. En utredning kan även involvera barnens eller elevernas vårdnadshavare.

Utredningen bör:

- allsidigt belysa vad som inträffat och innehålla en analys av orsakerna till det inträffade samt bör omfatta både den eller de som kan ha utfört kränkningen och den som har blivit utsatt.
- leda till att verksamheten får tillräckligt med information och kunskap om situationen för att kunna bedöma vilka åtgärder som måste vidtas för att få trakasserier eller den kränkande behandlingen att upphöra.
- dokumenteras och verksamheten bör utveckla ändamålsenliga former och rutiner för detta.

Utredningar om kränkande behandling på grundskolan dokumenteras och följer utredningsmall i systemet DF Respons medan utredningen på förskola och gymnasium dokumenteras på annat sätt och skickas till registrator för förskola och gymnasium.

Uppföljning från huvudmannen i Värmdö kommun

Huvudmannen har enligt skollagen en skyldighet att bedriva ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter samt arbeta för att förebygga och förhindra diskriminering samt kränkande behandling.

Huvudmannen kommer att följa upp enheternas arbete genom att:

- årligen utvärdera enheternas planer för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.
- systematiskt följa upp enheternas anmälningar av kränkande behandling till

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

huvudmannen.

- kontinuerligt utvärdera enheternas utredningar av kränkande behandling.

Ansvarsfördelning

För att arbetet mot diskriminering och kränkande behandling ska fungera krävs att alla vet vem som ansvarar för vad. Utbildningsnämnden har det yttersta ansvaret för arbetet men har delegerat vissa uppgifter till huvudmannen samt till förskolechef/ rektor. Nedan sammanfattas och beskrivs den ansvarsfördelning som gäller inom Värmdö kommun i punktform fördelat på huvudman och förskolechef/ rektor.

Utbildningsnämnden har:

- det yttersta ansvaret för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling genom att besluta om riktlinjer för arbete mot kränkande behandling och följa upp resultat i del- och helårsbokslut.

Central förvaltning har:

- det övergripande ansvaret för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling och bör se till att personalen i verksamheten har tillräcklig kompetens och resurser för att sköta arbetet på ett tillfredsställande sätt. Det säkerställs genom den uppföljning på central nivå som genomförs där gemensamma kompetensutvecklingsbehov kan identifieras.
- ansvar för att se till att varje verksamhet regelbundet kartlägger och analyserar sin organisation och sina arbetssätt för att försäkra sig om att ingenting leder eller riskerar att leda till diskriminering eller kränkande behandling. Det säkerställs genom en årlig uppföljning av enheternas planer för arbete mot diskriminering och kränkande behandling
- ansvar för att kontrollera att det på varje enhet finns rutiner för hur man ska utreda, åtgärda och dokumentera om ett barn eller en elev blivit utsatt för diskriminering eller kränkande behandling. Det säkerställs genom att på årsbasis kontrollera att varje enhet upprättat en sådan rutin

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

- ansvar för att hålla sig informerad om ärenden gällande diskriminering och kränkande behandling vilket sker genom regelbunden analys av anmälningar och utredningar som inkommer till huvudmannen
- ansvar för att utarbeta och vid behov uppdatera en kommungemensam rutin som beskriver hur enheterna ska anmäla till huvudmannen, utreda, vilka konkreta delar som ska ingå i en plan för arbete mot diskriminering och kränkande behandling samt vilka delar i enheternas utredning som kommer att utvärderas av huvudmannen
- ansvar för att utarbeta en kommungemensam mall för enheternas plan för arbete mot diskriminering och kränkande behandling

Förskolechef/rektor har:

- ansvar för att det finns rutiner för hur akuta situationer ska hanteras och lösas när barn eller elever har utsatts för trakasserier eller kränkande behandling.
- ansvar för att det finns särskilda rutiner för hur utredning, åtgärder och dokumentation ska ske om någon i personalen misstänks för att ha utsatt ett barn eller en elev för diskriminering eller kränkande behandling.
- ansvar för att varje enhet har en aktuell plan för arbete mot diskriminering och kränkande behandling som uppfyller de krav som ställs i skollagen och diskrimineringslagen samt som följer kommungemensam mall.
- ansvar för att när en anmälan om kränkande behandling inkommit skyndsamt tillsätta en utredning och förhindra kränkande behandling.
- ansvar för att anmäla ärenden och avslutade utredningar gällande diskriminering och kränkande behandling till huvudman.
- ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.